

**KONGL. MAJ:TS
BEFALLNINGSHAFVANDES**

UTI

Westerbottens Län

TILL

KONGL. MAJ:T

I UNDERDÅNIGHET AFGIFNE

FEMÅRS-BERÄTTELSE,

för Åren 1828, 1829, 1830, 1831 och 1832.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS P. A. NORSTEDT & SÖNER,
1834.

INLEDNING TILL

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1817/1821-1851/55.

Kungl. Maj:ts överståthållares i Stockholms stad och Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Sveriges län till Kungl. Maj:t femårsberättelser. Vissa femårsperioder finns även tabellbilagor.

Berättelserna innehåller följande avdelningar:

- Länets allmänna beskaffenhet
- Innevånare
- Näringar
- Politisk författning
- Städer

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetad och utgivet av Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1863-1912. Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes uti Westerbottens Län till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifne Femårs-berättelse, för Åren 1828, 1829, 1830, 1831 och 1832.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB).

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

**KONGL. MAJ:TS
BEFALLNINGSHAFVANDES**

UTI

Westerbottens Län

TILL

KONGL. MAJ:T

I UNDERDÅNIGHET AFGIFNE

FEMÅRS-BERÄTTELSE,

för Åren 1828, 1829, 1830, 1831 och 1832.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS P. A. NORSTEDT & SÖNER,
1834.

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
1:o Länets Allmänna beskaffenhet.....	1.
2:o Invånare.....	1.
3:o Näringar.....	2.
Jordbruk.....	2.
Boskapsskötseln.....	3.
Skogar.....	3.
Bergsrörelse.....	4.
Fabriker, Bruk och andra Näringar, hvilka icke tillhöra Bergsrörelsen.....	4.
Jagt och Djurfång.....	5.
Tjärubräkning.....	5.
Salpeter-tillverkning.....	5.
Pottaskebränning.....	5.
Handel.....	6.
4:o Politisk Författning.....	6.
Kammarverk.....	6.
Statsbidrag.....	6.
Politie.....	7.
5:o Umeå Sjö- och Stapelstad.....	8.

Tabellbilaga

Tabell för Landet inom Westerbottens Län

Tabell för Staden Umeå inom Westerbottens Län

1:o Länets Allmänna beskaffenhet.

I afseende å lokala förhållanden, vidd och indelning, har Länets icke undergått någon anmärkningsvärd förändring efter det sednaste Femårs-Berättelsen afgafs, och hvilken således i den delen återopas.

2:o Invånare.

Folkmängden utgör inom det egentliga Westerbotten eller kustlandet, enligt sistlidet års skattskrifnings-längder i första och andra fögderierna,

Mantalsskrifne Mankön	.	.	.	.	.	.	9,422
Dito Qvinkön	.	.	.	.	.	.	10,122
I Umeå Stad	.	.	.	.	.	.	807
							<u>20,351.</u>
Mantalsfrie i 1:sta och 2:dra Fögderierna, Mankön	.						9,693
Dito Dito Qvinkön	.						9,858
Dito i Umeå Stad	.	.	.	.	.	.	586
							<u>20,137.</u>
I Lappmarken, der Skattskrifning icke förrättas, uppgår Mans- och Qvinspersonernas antal af Svenska Nationen sammanräknadt efter uppgift till	.	.	.	.	.	.	8,460
Dito Lappar	.	.	.	.	.	.	1,659
							<u>10,119.</u>
Summa							50,607,

hvaraf inhämtas, att folkmängden under sistförflutne fem åren ökats med 5,163 personer. Att tillökningen är 303 personer mindre än på fem år derförut, härleder sig från större utflyttningar under de inträffade missväxterna.

Folket, som i allmänhet är härdadt, bildadt, sedligt och anständigt i sitt uppförande, har särdeles fallenhet för alla slags slöjder och handtverk, hvaruti en del ofta förvärfva sig utmärkt skicklighet, utan hanledning af andra. Med den jordbrukande delen af Lappmarks-invånarne, är förhållandet nästan enahanda, ehuru de i åtskilliga fall äga mindre upplysning. De

missväxter som ifrån och med år 1829 till närvarande tid i mer och mindre mohn öfvergått landet, har beklagligen verkat högst menligt på välmågan hos invånarne, af hvilka en stor del, särdeles sådane som förut varit något skuldsatte, nödgats se sin egendom utmätas och försäljas vida under dess verkliga värde. Genom den undsättning Kongl. Maj:t i Näder täckts dels af enskilte medel dels af Statens tillgångar lemna, jemte gåfvor från välgörande medmenniskor uti de af lyckligare skördar välsignade trakter inom Riket, hafva väl de nödlidande blifvit räddade från hungersnöd; men med bekymmer motser man den tid, då skulderna till Staten skola afbördas. Bildningen hos Lapparne är i tilltagande, hvaremot deras välmåga småningom förminskats i den mohn de genom Nybygges-anläggningar förlorat bete för sina Rehn-kreatur, hvilka dessutom lidit betydligt genom vargarnes härjningar.

3:o Näringar.

Jordbruk: oaktadt invånarne under missväxterna mer än vanligt sysselsatt sig med binäringar, har jordbruket likväl utvidgats och bedrifvits med omsorg, så att afkastningen i medelmåttiga år skulle varit tillräcklig för Länets behof, hvaremot bristen nu måst införskaffas från andra orter och betydlig förlust, med få undantag, tillskyndats dem som använt sina krafter och tillgångar på jordbruket. Som jorden i allmänhet fordrar mycken gödsling, så har hägen tilltagit, att med artificiella ämnen öka gödsel-tillgången för åkerns fruktharhet, bland annat genom bränning af myrjord och så kallad björn-mossa. Enligt hvad erfarenheten visat, har detta slags gödningsämne, begagnadt i större quantité, gifvit sädesväxten lika frodighet som efter boskapsspillning, särdeles på sandjord. Man har väl förmärkt, att den dels befördrar sednare mognad, dels mindre motstår stark torka; men med urskillning använd, medför den dock betydlig nytta. Potatis- och lin-odlingen är i tilltagande, så att af den sednare produktionen någon afsättning till andra orter äger rum. Med hampa och humla är icke samma förhållande. Sistnämde växt, såsom ömtålig för kyla, torde ej på länge komma att fylla behofvet. Nya odlingar hafva företagits och blifvit verkställda i den mohn omständigheterna medgifvit. Medelst vattenledning på ett härstädes förut okänt sätt, hvaruti tvenne af Hushålls-Sällskapet aflönade Jemtlandningar lemnat Länets invånare kostnadsfri undervisning, likasom vid myrgödselbränningen, hoppas man kunna bereda frodighet och deraf följande afkastning i flera afseenden på mångfaldiga och vidsträckta lägenheter, ej mindre inom kustlandet, än i Lappmarken, hvilket gifvit anledning till en mängd Ny-

bygges anläggningar, äfven å de trakter, der sådant förut icke ansetts kunna ske med någon fördel, i saknad af ängs- och odlingsmark. Åkerbruks-redskapen är oförändrad, med undantag af förbättrade trädess- och sädes-ahlar.

Boskapsskötseln: En af ortens urgamla hufvudnärningar, är i lika tilltagande med jordbruket och förmodas blifva vidare uppdrifven om gräsväxten genom vattenledningarna i allmänhet kan befordras, hvilket i någon mån å en del gamla och utväxta ängar inträffat. — Betydliga sträckor både å krono- och skatte-område äro redan under vattning, och ännu större vidd dels utsynt, dels utstakad; men företagen ej började eller fullbordade. Den fördelaktigaste så beskaffade lägenheten som härintills uppfunnits inom kustlandet lyder under Medleby i Skellefteå socken. Vattnet ledes der med ringa kostnad öfver en stor vidd gammal äng och mer än 1,000 geometriska tunnland, mestadelen myrland, som tros blifva bördig äng. I Lappmarken finnes den största bland nämde lägenheter, utgörande ungefärligen femtusende tunnland, och en annan om 1,500 tunnland. I Lycksele Lappmarks socken är iualles utsynt minst 7,000 tunnland tjenlig mark att vattnas. Det förut i orten brukliga sättet att uppdämma vattnet har jemväl vunnit en ändamålsenligare förändring till befordrande af gräsväxt. Betesmarkerna äro på en del ställen goda och tillräckliga, på andra åter inskränkta och mindre fördelaktiga. Stallfodring har härintills icke brukats. Kreaturen äro af medelmåttig godhet. Till förbättrande af Häst-racen, underhålles här på Statens bekostnad en ifrån Strömsholms Stuteri genom Stuteri-Öfver-Styrelsens försorg hitsänd landtbeskallare, hvilken varit begagnad till sto-betäckning, och har ett mindre antal föl efter densamma erhållits. På Kongl. Maj:ts Nådiga befallning hitfördes ifrån Jemtland år 1825 om hösten 50 st. får, af Skottsk race, och i Okt. 1831 ankom 28 st. af samma slag till anläggande af Stam-Schäfflerier, hvilka får-kreatur trivas väl och synas passande för orten. Dessförinnan hade Hushålls-Sällskapet uppköpt ett parti Isländska får, hvaraf afveln efter hand blifvit kringspridd i Länet. En del af invånarne föredraga dock ännu det förut befintliga får-slaget, utgörande en blandning af Tysk och Svensk race. Oaktadt folkökningen och mjölkens begagnande till daglig spis för allmogen, öfverstiger ladugårds-afkastningen ortens behof af smör, äfvensom något talg- och skinnvaror, hvilka vanligen afsättes på Stockholm. Utom rotts och springorm, hvaraf några hästar dött eller måst dödas, har ingen allmännare kreaturs-sjukdom under de sista fem åren varit gångbar.

Skogar: Å den till hafskusten närmast angränsande delen af landet, äro skogarne på åtskilliga ställen så medtagne, att många större och mindre bya-

lag, ehuru högt skattlagde, sakna nödigt bränsle och gärdsel till stängsel omkring sina ägor, samt måste således från aflägsnare trakter köpa byggnadsvirke. Ifrågavarande brist härrör dels af misshushållning med skogen i äldre tider och dess sena återväxt, dels af det ringa utrymme efter skatten som en del byar efter 1780 års Afvittrings-Stadga erhållit. Längre upp åt landet och inom Lappmarken är skogstillgången ymnig. I allmänhet äro skatte-skogarne samfällige byavis. Laga skiften hafva väl vunnit mer och mer förtroende samt föranledt till bättre hushållning med skogen; men under den förflutna svåra tiden, hafva flere tillämnade skiften uppskjutits, i saknad af medel till kostnadernas bestridande. Kronans vidsträckta skogar äro dels ännu odisponerade, dels upplåtne till kohlning för Bruken och Stockfångst för åtskilliga Sägverk, med rättighet för de sistnämde att årligen afhämta ett visst antal träd. Andre äro upplåtne till mulbete emot årlig smör-ränta, med förbehåll af kronans fria disposition i fall marken nyttigare kan användas. Ansökningar om tillstånd till begagnande af vindfällena, förtorkade träd, stubbar och rötter från krono-allmänningsarne för tjärubrännning under bestämd tid ända till tio år, allt i förhållande till trakternas vidsträcktethet och tjäraveds-tillgången, hafva så mycket hellre blifvit beviljade emot den af Kongl. Maj:t i Näder bestämda afgiften, som desse ämnen till annat ändamål icke kunnat begagnas, men skogen, genom deras afförande, blifvit rensad, Staten tillskyndats en eljest opåräknad inkomst, och ortens invånare arbetsförtjenst. Hvad Krono-skogarne i öfrigt angår, gäller sednast afgifne Femårs-Berättelse.

Bergsrörelse: Inom Länet finnes två masugnar och fem jernverk, hvilka äfven äro privilegierade för manufaktur-smide. Driften vid desse verk har varit liflig och lönande.

Fabriker, Bruk och andra Näringar, hvilka icke tillhöra Bergsrörelsen.

Härtill kan hufvudsakligen räknas Strömbäcks Glasbruk beläget i Umeå socken, men hörande under Umeå Stads Hallrätt, samt de i tabellen upptagne 110 st. Fin- och Grofbladiga sågar. Vid Strömbäcks Glasbruk, som har ett fördelaktigt läge och drifvits med betydlig vinst, utgjorde tillverkningen sistlidet år 26,745 R:dr B:ko. Af sågverken hafva en del rättighet till stockfångst från Krono-skogarne emot Stubböre-afgift. De öfrige äro endast grundade på skatte-skog, hvarifrån något timmer till en del finbladiga Salusågar äfven hämtas. Grofbladiga sågar skötas merendels af ägarne sjelfve eller med deras eget tjenstfolk. Brädtillverkningen och dess värde kan med säkerhet icke bestämmas. I anseende till mindre fördelaktigt pris å bräderne

i Stockholm, der afsättningen hufvudsakligen sker, och det längre afstånd, hvarifrån timret måste afhämtas, anses behållningen för ägarne icke vara betydlig.

Jagt och Djurfång, idkas väl något i de mindre bebodda trakterna, men har småningom minskats i mohn af odlingens framsteg, äfven i Lappmarken, der de verkliga Fjellboerne nu mera egentligen sysselsätta sig dermed utan särdeles vinning, helst fogel på flere år icke funnits till betydighet. Skinn af rof- och skade-djur som afsättes från orten till största delen af Lappmarksboerne kan inbringa några tusende R:dr. Fiskerierna och deribland Laxfisket i synnerhet hafva öfverhufvud tagit varit ringa lönande.

Tjårubräkning: Härtill saknas erforderliga ämnen å de till hafskusten belägne hemmansägor, hvaremot näringen idkats i de mera aflägsna trakterna, dels inom skatte- och krono-hemmans samt nybygges områden, dels, såsom förut är omnämndt, efter tillstånd och emot afgift, å krono-allmänningarne af torra träd och vindfällen, stubbar och rötter. I anseende till långväga transport är denna näring ingalunda lönande, men lemna dock tillfälle till penninge-förtjenst.

Salpeter-tillverkning är en näring som står i tilltagande, och bidrager betydligt till Länets förmon. I anseende till en ymnig tillgång på ved, som vid sjudningen erfordras och alla öfriga omständigheter, är handteringen passande för orten. Under de sednaste fem åren har tillverkningen uppgått till 46,093 *L* 10 *℔*, hvaraf sistlidet års lefverering utgjorde 11,259 *L* 10 *℔*. I hopp att salpetern fortfarande inlöses af Kongl. Majt och Kronan, hafva en stor del af invånarne skaffat sig egna sjudningspannor.

Pottaskebränning, som blifvit uppmuntrad genom premier af Hushålls-Sällskapet, är i tilltagande; men har ännu icke blifvit allmän.

Ylle- och linne-väfnader tillverkas öfverallt af qvinnorna, bland hvilka många utmärka sig genom särdeles skicklighet. Hushålls-Sällskapet har ock bekostat några personers undervisning i konstväfnad för att vidare spridas, ehuru afsättningen utom orten af dessa tillverkningar icke varit betydlig. Emellan den tid, som upptages af landtmanna-göromål, sysselsättes allmogen hufvudsakligen med kohlning för bruken, timmer, hygge och flottning för sågverken, fällning och forssling af skeppsvirke, bräder och ved, träkärils förfärdigande, hus- och fartygs-byggnader, snickare-, hjulmakare- och smedsarbeten, tegelslagning samt någon kalkbränning, den sistnämde likväl icke motsvarande ortens behof; hvilket allt bidrager till idkarnes bestånd, och är enligt med ortens naturtillgångar.

Handel: Ortens invånare afsätta vanligen sina landtmanna-produkter till handlande borgerskapet här i staden, eller vid de årliga fri-marknaderna, som af nästgränsande städers borgerskap äfven besökes. Dessutom hafva i sednare tider åtskilliga hemmans-ägare och deras söner företagit sig, att drifva handel, för hvilken de taxeras till bevillning i mohn af rörelsen. Om den täflan som uppstår i afseende å varupriserna befinnes förmonlig för en del af invånarne, har sådant likväl ett högst skadligt inflytande derigenom, att lux- och öfverflödsvaror lättare kringspidas bland allmogen, som, jemte den uppväxande generationen, utan egen fördel, allt mer drages ifrån deras egentliga bestämmeelse, jordbruket, boskaps-skötseln och andra landtmannayrken. Den gårdfari-handel som Westgöthar idka inom orten är äfven ganska menlig, så vida den icke allenast föranleder till onödiga penninge-utgifter och qväfver näringsfliten för egna tillverkningar af lika god eller bättre beskaffenhet, utan jemväl förmodas befordra tullförsnillade varors införande, hvilket tull- och krono-betjentes tillsyn, i anseende till landets vidsträktethet, svårligen kan förekomma. Sjöfart idkas icke af landets invånare såsom näringsfång, utan endast för afsättning af ortens produkter och nödvändighetsvarors återhämtande.

4:o Politisk Författning.

Kammarverk: Under loppet af de fem sednast förflutna åren hafva 54 nybyggen inom kustlandet, och 20 stycken nybyggen i Lappmarken ingått i skatt. Inom det förstnämde äro 152 nybyggen och 22 torp, samt uti Lappmarken 68 nybyggen anlagde eller beviljade till anläggning. Antalet af krono-hemman, nybyggen och torp i Länet, utgör nu 2,426 särskilda rökar samt 178 andra odlingslägenheter Kongl. Maj:t och Kronan tillhörige, utom dem som innevarande år tillkommit, jemte de uti tabellen upptagna 208 höslogar och muhlbetestrakter och 1381 Renbetesland. — Af ifrågavarande nybyggen befinnes ett å kustlandet och nio inom Lappmarken för närvarande utan åbo; men i öfrigt hafva inga lägenheter fallit uti ödesmål. Antalet af gästgifverier, post- och brefhärare-hemman är oförändradt. Största delen af ortens invånare äro sjelfägande jordbrukare eller innehafvare af krono-lägenheter, hvaremot arrendatorers och brukares antal är ganska ringa.

Statsbidrag: Desses utgörande, som försvårats af ofvannämde missväxtår, är till en del betungande genom sträng skattläggning och rotering, samt långväga färder för gårdernas afbördande, vägars underhåll och skjutsnings-skyldighet. Kostnaden för sistnämde onus och vägarnas snöplogning vinter-

tiden skulle dock betydligt minskas om entreprenad härutinnan kan bringas till verkställighet, hvilket man bör hoppas, på sätt redan skedd i Skellefteå, der allmänna landsvägens plogning samt håll- och reserve-skjutsningen vid sju gästgifverier under fem års tid besörjes af entreprenörer för vida mindre betalning, än de förut kostat, oberäknadt mångfaldiga fördelar, som jordbruket derigenom tillskyndas. Beräkningsgrunden för alla i tabellen upptagna onera, är medelpriset af fem sista årens markegång. I följd af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifvelse den 17 April 1828, anmärkes här, att uti den i tabellen uppförde kostnad för rustning och rotering, så mycket mindre inbegripes rusthålls-stammars och augimenters räntor, som sådana eller häst-vacance-spanmål härstädes icke förekomma. Kneckte-rotefrihets-medlen utgör 890 R:dr 28 sk. 3 runst.

Politie: Särskilta anstalter till sedlighetens vidmakthållande äro hvarken vidtagna eller hafva ansetts erforderliga, utan tjena allmänna lagen och författningarne härutinnan till esterrättelse. På Länets invånares bekostnad är ett arbets- och korrektionshus inrättat här i staden, hvilket dock för närvarande är alldeles otillräckligt. Allmänligen undervisar allmogens sina barn i kristendomen, men på många ställen sysselsättas särskilde personer med detta yrke. Ibland antaga ock kyrkoherdarne barna-lärare, som färdas kring socknen och underhållas vissa tider af föräldrarne till de barn, hvilka undervisas dels i läsning, dels i skrifkonsten; hvilken icke är sällsynt hos allmogens. Uti en enda församling inom kustlandet är sockne-skola inrättad. För de ynglingar som ägna sig till studier eller handel, finnes en lärdomsskola här i staden, der 50 à 60 elever årligen varit inskrifna och blifvit undervisade af rektor, tvenne kolleger och en apologist. Uti Lycksele Lappmarkens församling är en skol-inrättning, grundad på en af framlidne Riksrådet Schytte anslagen fond, der sex lappbarn årligen åtnjuter kost och undervisning i kristendomen, för att sedermera handleda andra af lapp-allmogens barn, hvilken inrättning dock illa motsvarar det åsyftade ändamålet. Undervisningen inom den öfriga till Länets hörande Lappmarken är oförändrad.

Helsovården bestrides af tvenne Provincial-läkare i hela länet, af hvilka den ena tillika förrättar Lazarett-läkare-befattningen, som är vacant. Lön för särskilt Provincial-läkare i Lappmarken är beviljad; men ingen sökande dertill har sig anmält. Nästan alla församlingar inom det bebodda landet äro försedda med barnmorskor. En Veterinär-läkare är antagen, som, utom den på stat bestämda lön, åtnjuter årligt arvode från en del socknar och Umeå stad. Fattigvården besörjes af en i hvarje socken organiserad comité under pastors ordförande. Efter öfverenskommelse eller fastställda grunder

erlägges erforderlige medel till nödtorftigt uppehälle för de fattige som icke kunna inrymmas i fattighusen eller äro fördelte att underhållas af hemmansägare och innehafvare. Kostnaden härtill anser jag hafva uppgått till högre belopp än de inkomna uppgifterna innehålla och tabellen därefter upptager. Ordningen vid gästgifverierna besörjes efter vanligheten. Med undantag af värdshus och krog i Ratha hamn, som, under öppet vatten, ofta besökes af sjöfarande, finnes ingen dylik inrättning i landet; men rättighet till idkande af spisquartars- och källar-rörelse under frimarknaderna, har efter behof beviljats. År 1825 inrättades här i staden en Sparbank för Länet, hvilken dock, i anseende till den allmänt rådande penningebristen, på sednare tiden icke vunnit någon förkofran. Rofdjur äro sällsynta å kustlandet. Under den 28 December sistlidet år, har Kongl. Maj:t i Nåder fastställt de öfverenskommelser som en del socknar träffat till rofdjursdödande utom skallgång, samt på derom gjord underdånig framställning, i öfrigt ansett någon vidare åtgärd i ämnet för närvarande, i afseende på detta Län icke vara att vidtaga. I Lappmarken äro invånarne allmänligen snälla skidlöpare och goda skyttar, som med lätthet dödar björnar, vargar och andra rofdjur.

5:o Umeå Sjö- och Stapelstad.

Denna stad, grundad på hemmanet Sanda om ett halft mantal, är belägen vid Umeå elf, två och en half sjömil från hafslandet, har den 30 Augusti 1646 erhållit sina privilegier, och genom Kongl. Maj:ts Nådiga Resolution den 15 Juli 1812 vunnit rättighet att uti sin hamn emottaga främmande makters fartyg. Stadens hamn uti det så kallade Småholmssundet nära hafvet, är bekvämlig och 14 till 15 fot djup; men segelleden derifrån till staden kan icke befaras med mer än åtta fot djupt gående fartyg vid vattnets medelhöjd. Utrikes handeln är obetydlig, likväl har under loppet af sistförflutna fem åren två å tre fartyg varit utskickade, lastade med bräder, jern och tjära. Landets produkter, såsom sist uppräknade effekter jemte bjelkar, smör, talg, skinnvaror, torr fisk, fogel, skjålspeck, tran, lax och annan salt fisk m. m. afsattes merendels på Stockholm, hvarifrån återhämtas spanmål, salt och andra varor, som sedermera förnyttas dels här i staden och dels å frimarknaderna inom Länet; dock har något jern, lax, salt strömming och lärft exporterats till Finland, derifrån bland annat införts och förtullats spanmål, mjöl och svin-kreatur. Till kommunikationen inrikes orter emellan begagnas tio större och mindre fartyg, hvilkas sammanräknade

lästetal

læstetal uppgår till 427 $\frac{74}{112}$. Vid sistlidet års slut ägde Umeå stad 14 fartyg, inberäknat de till utrikes sjöfart begagnade, utgörande tillhopa 814 $\frac{34}{112}$ lästers dräkt. Att handlande Borgerskapets rörelse förminskats genom den handel som drifves af åtskilliga å landet bosatte personer, är påtagligt. Äfvenså har stadens invånare fått vidkännas högst menliga följder af de flera på hvar annan inträffade missväxt-åren, dels genom saknad afkastning från jordägorna, dels utaf oförmögenheten hos allmogen att betala sina skulder till de handlande för borgad spanmål och andra varor, så att de mindre bemedlade af invånarne blifvit försatte i ett beklagansvärdt tillstånd. Sistlidet år utgjorde handlande Borgerskapets antal 26, och Handtverkarnes 35, jemte tvenne färgeri-idkare, en kardmakare, en spegel-fabrikör, en bagare och fem fiskare. Fiske utgör äfven ett, ehuru obetydligt näringsfång för staden. Saluväxter odlas icke. Tolag-, bro-, hamn-, våg- och mätare-penningar betaltes sistlidet år med 807 R:dr 32 sk. 2 rist B:ko. Efter Bell-Lancansterska metoden är en skola inrättad, hvarest fattiga barn njuta fri undervisning, Läraren lönas af staden. Någon särskilt anstalt för helsovården inom staden finnes icke, utan besörjes den af Provincial-läkaren, som efter accord med enskilte uppbär årligt arfvode, samt af Stadskassan ersättning för de fattigas skötsel vid förefallande sjukdomar. Fattigvården har varit så mycket mer tryckande, som flere borgare blifvit oförmögna att lemna påräknadt bidrag dertill. Ålderstegna och bräckliga personer njuta underhåll å ett fattighus, så långt utrymmet medgifver. De öfriga erhålla understöd i spanmål och penningar efter en hvars behof. Dessutom hafva stadens invånare frivilligt åtagit sig, utan afräkning å hvad de till fattigvården erlægga, att föda, kläda och i kristendomen undervisa de barn som af föräldrar icke kunna vårdas, hvilka sistlidet år utgjorde 25 till antalet. Af de soppgryn, som Kongl. Maj:t i Näder täckts förära till understöd åt Länets nödlidande invånare, hafva stadens fattiga jemväl erhållit och med underdånig tacksamhet emottagit en afpassad andel. Ett härstädes organiseradt sällskap, de Värnlösa Vänner benämndt, har ock i mon af tillgångarna, lemnat bidrag till fattiga barns underhåll i staden och kringliggande landsbygd. En källare finnes i staden, men i öfrigt ingen tillåten krog. Med sagde källar-rörelse är gästgifveriet förenadt, samt uthjudes på längre eller kortare tids arrende, utan att medföra någon tunga. Westerhottens Lands-Cancelli i Umeå, d. 3o Nov. 1833.

G. L. af SCHMIDT.

MAGN. WILH. CYGNEUS.

Tabell för Landet inom Westerbottens Län.

[illegible]

Westerbottens Lands-Contor i Umeå, den 30 November 1833.

G. L. AF SCHMIDT.

P. LUNDMARK.

Tabell för Staden Umeå inom Westerbottens Län.

[illegible]

Westerbottens Lands-Contoir i Umeå den 30 November 1833.

G. L. AF SCHMIDT.

J. O. SUNMARK.